

XIX. županijsko Natjecanje u poznavanju hrvatskoga jezika

5. ožujka 2014.

prvi (I.) razred

Zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

Broj bodova:

90	
-----------	--

Upute natjecateljicama/natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecateljica/natjecatelj zaporku piše na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Pažljivo treba slijediti upute koje su zadatkom zadane.
6. Rješenja se pišu tintom (crnom ili plavom) na za to predviđena mjesta.
7. Nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje po testu (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, valja se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se uvažili, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se uvažili, odgovori trebaju biti napisani pravopisno i gramatički točno.
10. Nakon završetka pisanja testa, test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članici/članu povjerenstva.
11. Natjecateljica/natjecatelj imaju pravo uvida u test nakon objave privremene ljestvice poretka i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

1. Podertaj riječi koje treba pisati velikim početnim slovom.

izdavačka kuća mozaik knjiga iz zagreba izdala je knjigu sva čuda svijeta u kojoj su prikazane zanimljivosti krajeva od afrike do antarktike. izabrali smo neke tekstove za natjecanje iz poznavanja hrvatskoga jezika 2014.

u nazivu kapadocija prepoznajemo mjesto u maloj aziji koje se spominje u bibliji, u prvoj poslanici sv. petra upućenoj kapadočanima.

u gornjem toku rijeke jordana počinje dolina velikoga jarka koja se proteže kroz mrtvo more, crveno more te istočnu afriku.

nomadski tanzanijski narod masai moli se bogu engaiju da im podari vodu. jedno od središnjih božanstava njihove religije je naiteru-kop, lik sličan evi. ona je živjela s brojnom djecom u raji odakle je mogla promatrati sve strane mjeseca. toliko je bila zadivljena da je za opstanak mjesečeva planeta žrtvovala život jednoga djeteta.

narodi iz podnožja saharskoga gorja ahaggar, i njihove legende, vjerojatno su nadahnuli priče iz zbirke tisuću i jedna noć.

pripadnici drevne židovske sekte esena skrivali su u planinskoj utvrdi masada crnomorske svitke iz 3. st. prije krista. tamo je bilo utočište heroda velikoga, kralja judeje. na tome se mjestu, prema knjizi o samuelu, skrivao david kad ga je kralj šaul srdito tražio.

jednu od najviših planina na svijetu, mount everest, tibetanci zovu božica planinskih snjegova.

kad se gradila transsibirska željeznička pruga, vlakove je preko bajkalskoga jezera prevozio brod bajkal. to jezero rusi zovu svetim morem. ono je ruski simbol baš kao što je plavi jadranski simbol republike hrvatske.

5	
---	--

5	
---	--

2. Upiši *ije/je* na prazne crte.

L___kovito bilje usp___va izl___čiti mnoge boljke. Skuhaj čaj. Potom uzmi c___diljku i
proc___di ga. Razd___li svima u čajne zd___lice. Proc___đeni čaj treba odmah
popiti. Zatim isperi čajnik da se s___menke, listići i cv___tovi ne zal___pe za st___nke.

R___ši sve zadatke. Prilikom r___šavanja pazi na redosl___d brojeva. R___šenja podcrtaj.

R___šene zadatke zaokruži plavom bojom.

3	
---	--

3. Zaokruži pogrešno napisano *dž* ili *đ* u spojevima riječi.

najmlađi menađer, maharadžina srdžba, ludžakova lađa, predodžba o Đurđevcu,
đakovačka promiđba, rodžak galamđija, zaradživati za džeparac, vođeno đogiranje,
uglađeni đak, pronađeni đemper, rođendansko iznenadjenje, Đurđičina džezva,
đoker za džudo, đus za džeziste

3	
---	--

6	
---	--

4. Odredi padež imenskim riječima (N, G, D, A, V, L, I).

Na zidu zgrade stoji izbljedjeli oglas pisan rukom. U njemu kućni majstor daje obavijest stanarima da izvodi sve potrebne radove na zgradi i popravke u stanovima, od mijenjanja žarulja, bušenja zidova i zavrtnja slavina, do lakiranja oštećenih parketa najmodernijim strojem. Prihvća plaćanje gotovinom i karticama, kao i na rate. Nasuprot njemu vlasnik nove radionice Elektron obavješćuje uokvirenom svjetlećom reklamom o izradi kodiranih ključeva po povoljnim cijenama, a nude i vodeno brušenje noževa. Izrijekom piše: Građani, u skladu s vašim potrebama, bavimo se i popravcima obuće.

5	
---	--

5. Prepiši iz fonološkoga niza tražene jezične činjenice.

piti – biti – šiti

razlikovni fonemi: _____

fonološka okolina: _____

1	
---	--

6. Napiši sadržaj jezičnih znakova.

spavačica _____

spavačica _____

1	
---	--

7	
---	--

7. Razdijeli okomitom crtom naglasne cjeline u rečenicama.

- a) Gledali smo ih kako su se veselili i smijali.
- b) Iza kuće nalazio se lijepo uređen park.
- c) Ona mu je na kraju okrenula leđa i sve nas pozvala k sebi.

3	
---	--

8. Odredi glasovne promjene u zadanim riječima.

raščešljati – _____, _____

ispisivati – _____

jači – _____

starče – _____, _____

Maričin – _____

5	
---	--

9. Zadatak se sastoji od dva dijela.

- a) Podcrtaj riječi s istim korijenskim morfemom.
- b) Prepiši alomorfe.

- Reci mi što ti je rekao! – Reći ću ti ako rečeno ostaje među nama!

alomorfi: _____

2	
---	--

10	
----	--

10. Razvrstaj u tablicu glagolske oblike iz teksta.

Grgi kao da je vijest propalnice Martina ugodna bila, bar mu se vidjelo na licu da je njegovu nemiru odlanulo. Stisnuvši se k oknu, gledaše k onoj strani odakle je imala doći željena udovica Draga. I zbilja ne slaga Martin. Ne prodoše mnoge minute, a stazom kaptolske obale, obasjane mjesečinom, stupaše hrlo oniska, u crno odjevena, ženska glava, katkad zastajkujući da odahne, katkad obazrevši se da vidi ne vreba li netko na nju. Grga ju je odmah bio prepoznao za Dragu. Brzo je izišao da otključa kućna vrata. Za jedan čas stajaše u njegovoj komorici došljakinja. Bijaše to žena oniska, puna, gotovo debela, od blizu šezdeset godina.

(prema A. Šenoa, *Kletva*)

GLAGOL	GLAGOLSKI OBLIK
infinitiv	
prezent	
perfekt	
imperfekt	
aorist	
pluskvamperfekt	
glagolski prilog sadašnji	
glagolski prilog prošli	

6	
---	--

6	
---	--

11. Zaokruži točan sadržaj zadanoga fonetskog ostvaraja.

[lûgbi kúpio]

- a) htio bi skupljati luk ('povrće')
- b) htio bi kupiti luk ('povrće')
- c) htio bi kupiti lug ('šumu')
- d) htio bi skupljati lug ('pepeo')

1	
---	--

12. Napiši odnosni pridjev od imenice *kazalište* po dvama pravopisnim načelima, fonološkom i morfonološkom.

- a) fonološko načelo: _____
- b) morfonološko načelo: _____

2	
---	--

13. Podcrtaj riječi koje su netočno napisane.

potšišati, iščašen, zasjedati, slijepljen, oraščić, prevodioc, izblijedjeti, izšaran

2	
---	--

5	
---	--

14. Zaokruži slovo ispred točnih tvrdnja.

- a) Komunikacija je konkretizacija jezika.
- b) Komunikacija je cilj jezičnih djelatnosti.
- c) Jezik i govor apstraktni su, a pismo je konkretno.
- d) Svaki je materinski jezik standardni jer je ispravan.

2	
---	--

15. Razvrstaj nepromjenjive riječi.

(Ako se koja riječ ponavlja, treba je svaki put prepisati.)

Kroz razderane pelengire viri mršavo bedro, a upala rebra sad će se prosuti kroz bezbrojne rupe u bezbojnoj krpi od košulje. Pogledah ga u glavu, koljena se poda mnom zaprepašteno poviju, pa malo te ne posrnuh preko drvene ograde i ne razbih staklo strahovitog izloga. Nesretni noćnik bijaše sasvim, ama navlas sličan meni. (...) Zagledam se i opazim kroz dronjak na razdrljenim mršavim grudima bradavicu, baš onakvu kakva je u mene i na istom mjestu, a na dugačkom i skvrčenom kažiprstu desnice vidim trag od rane, evo gledaj: navlas kao u mene!

(A. G. Matoš, *Camao*)

prilozi: _____

prijedlozi: _____

veznici: _____

čestice: _____

4	
---	--

6	
---	--

16. Zadatak ima dva dijela.

- a) Podcrtaj predikate u rečenici.
- b) Od koliko se surečenica sastoji ova višestruko složena rečenica?

A po čemu bi se i znalo da je ono kneginja kad ne imađase ni krune ni zlatnog pojasa, a što ona bijaše dobra, tiha i plemenita, nije zato kneginja.

Rečenica se sastoji od _____ surečenica.

2	
---	--

17. Prepiši šumnike iz zadane rečenice.

Svanulo je krasno zimsko jutro.

šumnici: _____

1	
---	--

18. Odredi glasove po mjestu i načinu tvorbe.

glas	po mjestu tvorbe	po načinu tvorbe
f		
d		
b		

3	
---	--

6	
---	--

19. Iznad rečenica strelicama označi logičku melodiju.

Hoćeš li doći na ručak?

Dolaze gosti?

1	
---	--

20. Iz sljedeće rečenice prepisi prednaglasnice (proklitike) i zanaglasnice (enklitike).

Marun i ne promisli je li istina što mu bijes govori, nego se obradova i onda reče djedu kako mu bijes šaptaše.

prednaglasnice: _____

zanaglasnice: _____

2	
---	--

21. Podcrtaj riječi koje su netočno rastavljene na slogove.

hi-gi-je-na pri-jed-log ni-je-dan ri-jet-kost

o-ra-o gri-je-si br-za-ti ko-nju-ga-ci-ja

3	
---	--

6	
---	--

22. Podcrtaj točno napisanu riječ u rečenicama.

- a) Svojoj *majki/majci* darovala je najljepši crtež.
- b) O drugoj *točki/točci* dnevnoga reda nisu diskutirali.
- c) Divio se pročitanoj *pripovijetki/pripovijetci*.
- d) Razgovarali su o posjetu maloj *Anki/Anci*.

4	
---	--

23. Zadatak ima dva dijela.

- a) Podcrtaj zadane parove riječi koje se razlikuju samo jednim odsječkom, a ostali su im elementi isti (odsječci i naglasna svojstva).**

pisac – lisac   krov – kraj   bat – sat   rob – rok

- b) Napiši kako se zove takva jezična pojava.**

_____

2	
---	--

6	
---	--

24. Zadatak ima dva dijela.

a) Napiši postanak oblika riječi.

b) Napiši koje su se glasovne promjene (ili glasovna promjena) dogodile.

Oblik riječi	Postanak oblika riječi	Glasovne promjene
rašćlaniti	raz + ćlaniti = ras + ćlaniti = rašćlaniti	jednaćenje suglasnika po zvučnosti, jednaćenje suglasnika po mjestu tvorbe
teška		_____
zdravlje		_____
matematićar		_____
godišnji		_____
ćlanćić		_____
išibati		_____

6	
---	--

6	
---	--

25. Napiši pravopisne ostvaraje zadanih fonetskih ostvaraja.

[glâzbi] _____

[pâšće] _____

2	
---	--

26. Raščlani riječi na morfeme.

Riječi	M o r f e m s k a r a š č l a m b a
neprodan	ne prod an Ø
nizbrdica	
vozač	
obezvrijediti	
raširite	
blijed	
bezzložno	

6	
---	--

8	
---	--

27. Zadani su glasovi: ć, č, đ, dž, j, lj, nj, š, ž. Svi osim jednoga sudjeluju u istoj glasovnoj promjeni. Odgovori na dva pitanja.

a) Koji je glas iznimka? _____

b) O kojoj je glasovnoj promjeni riječ? _____

2	
---	--

28. Označi riječi odgovarajućim naglascima.

majka, trava, san, most, sapunica,

gimnazija, razgovarati, lijep

4	
---	--

6	
---	--

29. Odredi vrstu nezavisno ili zavisno složenih rečenica.

- a) Sad si vlastitim očima vidio koga u kući hraniš. _____
- b) Potraži odmah oca i nađe ga pod nekom glavicom. _____
- c) Nije znao kamo svi tako žurno idu. _____
- d) Koji ga dobro poznavahu, tumačili su na taj način njegovo uvjerenje.
_____
- e) Mlada gospoda nisu bila dorasla staroj gospodi, no ipak je vino učinilo svoje.
_____
- f) Iako smo se dobro pripremili, nismo ih uspjeli uvjeriti. _____
- g) Prošli smo pored kuće koja je već godinama zatvorena. _____
- h) Dok je slavio stare, povlačivali su mu svi. _____

4	
---	--

30. Prepiši rečenice tako da poštuješ pravopisna pravila.

- a) Bili smo kod škole na vožnji reče Ivan majci.
_____
- b) Dragi moj prijatelju obrati mi se nježno uvijek možeš računati na mene
_____
- c) Hoćeš li doći obrati se dakle i Marku
_____

3	
---	--

7	
---	--

